Regionrådsberedningen

SKRIVELSE
2022-02-24

RS 2022–0236

Regionstyrelsen

Region Stockholms internationella ansvar

Föredragande regionråd: Irene Svenonius

Ärendebeskrivning

Region Stockholm har en mängd olika kontakter utanför Sverige. I ärendet föreslås mot bakgrund av Rysslands invasion av Ukraina en översyn av dessa för att svara mot ett förändrat omvärldsläge.

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

> Regionfullmäktige uttalar, i egenskap av demokratiskt valda representanter för Region Stockholms invånare och företrädare för Sveriges näst största parlament, sitt stöd för rätten till fria demokratiska val och nationellt självbestämmande, samt fördömer Rysslands invasion av Ukraina.

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen för egen del beslutar följande.

> Regiondirektören ges i uppdrag att snarast möjligt avsluta kvarvarande vilande samarbets- och vänskapsavtal med regioner och motsvarande officiella organ i Ryssland.
>
> Regiondirektören ges i uppdrag att genomföra en översyn av Region Stockholms övriga internationella samarbeten i enlighet med Regionrådsberedningens motivering.
>
> Regiondirektören ges i uppdrag att genomföra en inventering av möjliga internationella stödformer för Region Stockholms verksamheter i enlighet med Regionrådsberedningens motivering

Regionrådsberedningens motivering

24 februari 2022 är ett datum som skriver in sig i historieböckerna, sida vid sida med datum som 1 september 1939 och 11 september 2001. Än en gång råder ett fullskaligt krig i Europa, ett krig som föregåtts av ensidiga

kränkningar, provokationer och upptrappningar från en makthavare och en stat: Putins Ryssland.

Offret är en fri och demokratisk stat, men också hela den internationella säkerhetsordning som säger att folk har rätt att vara fria, att demokrati är ett allmängiltigt värde och att fria nationer har rätt att fatta självständiga beslut om sin framtid och sina vägval. I och med den fullskaliga invasionen av Ukraina skrivs ett nytt och dystert kapitel i Europas historia, men det innebär också att vår vardag på flera viktiga sätt har förändrats. Individer och organisationer måste nu omvärdera och utvärdera hur det nya försämrade omvärldsläget påverkar dem, men också vad de kan göra för att påverka omvärlden. Detta är inte Ukrainas ansvar – det är alla staters och alla människors ansvar.

Sverige är ett land med flera viktiga exportnäringar och många viktiga internationella samarbeten. Detta sätter en tydlig prägel inte minst på huvudstadsregionen. Såväl ekonomiskt som kulturellt och akademiskt utbyte med andra länder är en viktig del av vår identitet och vår vardag.

Därför är det också naturligt att Region Stockholm, och dess företrädare Stockholms läns landsting, på olika sätt är och har varit engagerade i internationella utbyten i Europa i allmänhet och i vårt närområde i synnerhet.

Delar av våra internationella kontakter har efter den stora demokratiseringsvågen i östra Europa efter kommunismens moraliska sammanbrott och Sovjetdiktaturens kollaps kommit att riktas till de länder som fick en friare och mer demokratisk inriktning. Till dessa hörde, utöver de befriade stater som tidigare hade ockuperats av Sovjetunionen eller legat under dess militära skugga, inledningsvis även Ryssland. För att stärka internationella samarbeten mellan fria stater och bygga upp nya demokratiska institutioner riktades även Stockholms intresse mot regionala motparter i Ryssland.

Den långsiktigt nedåtgående utvecklingen i Ryssland under Vladimir Putins regim har gjort att det nu är många år sedan aktivt utbyte företogs. Sambetsavtalen har inte förnyats när de har löpt ut, även om de inte formellt har sagts upp. Överträdelser mot internationell rätt har sedan dess företagits av Putins Ryssland vid ett flertal tillfällen, såväl i Georgien som i Ukraina, där delar av Ukrainas internationellt erkända gränser har kränkts, bland annat genom annekteringen av Krim-halvön.

Den senaste tidens utveckling innebär dock en eskalering av såväl uttryckssätt som agerande från rysk sida. Rysk reguljär trupp har först, under förespegling av fredsbevarande uppdrag, överträtt Ukrainas internationellt erkända gränser. Därefter har ett fullskaligt angrepp på dess territorium skett. Utfästelserna från Vladimir Putins sida ger också vid handen att han frånkänner inte bara Ukraina, utan även Sverige och Sveriges närmaste grannländer, rätten att fatta självständiga utrikes- och säkerhetspolitiska beslut, kort sagt till nationellt självbestämmande.

Det internationella arbete som syftar till att stärka kontakter med fria grannländer och demokratisk uppbyggnad i vårt närområde har inte längre något att hämta i Putins Ryssland. Däremot ökar behovet av stöd och uppslutning kring demokrati och självbestämmande hos de nationer som står emot totalitarism och territoriell revanschism.

Mot denna bakgrund bör de vilande vänskaps- och samarbetsavtal som fortfarande föreligger med företrädare för delar av den av Putin kontrollerade ryska statsapparaten också formellt avslutas. Samtidigt bör en ny inventering göras av vilka möjliga samarbeten inom Region Stockholms verksamhetsområden som är lämpliga för att stärka samhörighet och utveckling i demokratiska länder i vårt närområde som är under särskilt tryck, exempelvis de Baltiska staterna och Ukraina.

Det finns även möjligheter att ge direkt stöd från en region till utlandet. Detta kräver dock särskilda förutsättningar och i flera fall en förfrågan om detta från den svenska regeringen. Det kan handla om sjukvårdsmateriel eller utrustning som skulle göra stor skillnad exempelvis för en stat som har utsatts för ett militärt angrepp. Region Stockholm bör redan nu inventera vilka stödformer som, i ett omedelbart läge såväl som på längre sikt, är möjliga, samt ta kontakter med regeringen för att se vilka beslut den i sin tur behöver fatta. I detta arbete bör också ingå att se vilka stödformer och långsiktiga samarbeten för sjukvården i ovan nämnda länder som är möjliga, lämpliga och förenliga med kommunallagen.

Vidare bör regionfullmäktige, i egenskap av demokratiskt valda representanter för Region Stockholms invånare och företrädare för Sveriges näst största parlament, uttala sitt formella stöd för rätten till fria demokratiska val och nationellt självbestämmande, samt fördömande av Rysslands invasion av Ukraina.

Irene Svenonius